Two storage pits were discovered in area 1. These contained 703 fragments of household pottery (a flask and pieces of pots, plates, pitchers, and pans) and construction ceramics ('bowl-shaped' (*Schüsselkacheln*) and panel (*Blattkacheln*) stove tiles (Fig. 4), some of which were green glazed and decorated with floral and geometric designs), a bronze fitting, and an iron buckle. The bottom of pit 1 had been lined with boards.

The bones from three horses (Fig. 5), some in anatomical order, were found at a depth of 80–100 cm in a wet peaty layer in area 4. A bronze pear-shaped crotal was found at the site of the neck of one horse. An irregular rectangular 95 x 85 cm log-lined well (Fig. 6), which had an iron knife with a push tang at its bottom, was discovered in area 5.

Fragments of stone foundations were discovered in areas 7 and 8. A late 17th–18th-century, lime mortar and clay bonded stone foundation fragment should be connected with the period of the manor's existence (Fig. 7). A stove site and the remains of an earthen floor were discovered on the S edge of area 7 (Fig. 8).

The numismatic material collected during the excavation shows that more intense monetary circulation began in the first quarter of the 17th century. The finds are the smallest denomination coins, i.e. shillings. Alongside the 18th-century Lithuanian – Polish coins are also Russian Imperial coins, but the 19th-century coins are all Russian Imperial issue. Other finds include lead balls (bullets), belt buckles and mounts, rings, various fittings and pieces of them, thimbles, seals, and hand-forged nails. These all date to the 18th–20th centuries.

Craftsmen or personnel serving the manor lived in the excavated part of the grounds of the Anykščiai Manor site.

Eugenijus Butėnas,
Valdas Steponaitis

Paliesiaus dvaro sodyba

2011 m. pratęsti Paliesiaus (Ignalinos r., Mielagėnų sen.) buvusio dvaro sodybos žvalgomieji tyrinėjimai ir žvalgymai, pradėti 2008 m. (vadovas Valdas Steponaitis) (*ATL 2008 metais*, Vilnius, 2009, p. 248–250). Jų metu prie pastatų pamatų ištirti 8 šurfai, fiksuoti supiltiniai kultūrinio sluoksnio horizontai, datuojami XIX–XX a.

Pagal istorinius duomenis, Paliesiaus dvaras gyvavo jau XVIII a. ir buvo Kublickių giminės nuosavybė, tačiau šio laikotarpio mediniai pastatai neišliko. Antrasis dvaro sodybos laikotarpis buvo nuo XIX a. I pusės iki II Pasaulinio karo, kai buvo pastatyti iki mūsų dienų išlikę apgriuvę pastatai – akmenų mūro prižiūrėtojo namas ir tvartas. Kiti buvę sodybos pastatai neišliko.

2011 m. žvalgomieji tyrimai vykdyti prie prižiūrėtojo namo (ratinės) (korpusas 1), kur ištirti šurfai 13–16, ir į R nuo prižiūrėtojo namo, užžėlusioje sklypo dalyje, kur planuojamo statyti korpuso 8 vietoje iškirtus medžius ir krūmus ryškiau atsidengė buvusio pastato bei spėjamos tvoros akmeninių pamatų fragmentai (ištirti šurfai 9–12). Iš viso ištirti 8 šurfai, 23,1 m^2 plotas.

Žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta tikslesnė buvusio pastato (korpusas 8) pamatų kontūrų dalis, jų būklė, storis bei įgilinimas, nustatytas buvusio žemės paviršiaus lygis. Pastato cokolinės dalies sienos 0,9–1 m pločio, mūrytos iš stambesnių akmenų su smulkesnių akmenų intarpais. R siena išliko iki 2,5 m aukščio, su arkiniais švieslangiais. Nuo šio pastato PV kampo į P pusę nusitęsiantis

sienos (tvoros?) fragmentas mūrytas iš stambių ir vidutinio dydžio akmenų su smulkesnių akmenų intarpais. Jo viršutinė dalis buvo pamūryta iš plytų, kurios išliko fragmentiškai. Pastato sienos apatiniai pamatiniai akmenys dėti į įžemio molyje iškastą griovį. Pamatas be banketės, tik pati siena į apačią yra nežymiai platėjanti. Prie V sienos, jos vidinėje pusėje buvo fiksuotos bent 3 ryškesnės akmeninės laiptų pakopos. Akmenys išsiklaipę, pakopos neišlaiko lygios linijos, dalis akmenų, matyt, nuslinkę. Išlikusių laiptų plotis apie 1,6 m. Kai kurie akmenys specialiai parinkti, į viršų dėti plokščiosiomis pusėmis. Atrodo, pastatui sugriuvus ar jo nebaigus statyti, pastato vidus buvo specialiai užverstas molio sluoksniu.

Šurfuose 13–16, tirtuose prie pražiūrėtojo namo (ratinės) (korpusas 1) pastato sienų, fiksuoti akmenų mūro pamatai bei kultūrinio sluoksnio horizontai, susiję su pastato statybų bei jo eksploatavimo laikotarpiu. V ir Š pastato pusėse surasti kiemo akmenų grindinio fragmentai, užnešti XX a. II pusės šiukšlėmis. Akmenų grindinys krautas iš neskaldytų nedidelių, iki 10–20 cm skersmens bei pavienių kiek stambesnių akmenų, su latako liekanomis prie pastato sienos.

Visi tirti šurfai buvo prie pastatų pamatų, todėl daugumoje fiksuoti su pastatų statybomis susiję sluoksniai. Ankstyvesnio nei XIX a. užstatymo tirtuose šurfuose nerasta. Perkastoje supiltinėje žemėje prie pamatų rasta tik pavienių geležinių dirbinių, lygių, neglazūruotų koklių, butelių fragmentų, kuriuos galima datuoti XIX a. II puse – XX a. I puse. Viršutiniame permaišytos žemės sluoksnyje rasta keletas XVIII(?)–XIX a. datuojamų puodų šukių, įvairių XX a. daiktų fragmentų.

1 pav. XVII a. plokštinio koklio su herbiniu skydu fragmentas. V. Steponaičio nuotr.

Fig. 1. A fragment of a 17th-century panel stove tile (Blattkachel) with a coat-of-arms escutcheon.

2011 m. birželio mėnesį dvarvietės R dalyje esančiame parke tiesiant naują apie 1 m pločio taką su poilsio aikštelėmis, žvalgytas apie 500 m² plotas. Takas buvo įrengiamas dvaro teritorijos PR, R, ŠR dalyse, nuolaidėjančioje dvaro teritorijos kalvelės dalyje bei jos pakraščiuose. Didžioji tako trasos dalis nusidriekė parke tarp medžių ir jo pakraščiuose, tik V tako dalis vedė per pievą (buvusį sodą?) pelkutės link. Buvusiuose dvaro teritorijos brėžiniuose bei aprašymuose pastatų liekanų šioje dvaro dalyje nefiksuota. Jų nematyti ir natūroje. Takų įrengimo darbų metu buvo nukasamas viršutinis 1 m pločio, iki 30–50 cm storio žemės sluoksnis. Šių darbų metu stebėti žemės kasimo darbai, iškastos žemės tikrintos vizualiai ir metalo detektoriumi. Žvalgymų metu surasta keliolika atsitiktinių XVII–XIX a. archeologinių radinių: glazūruotos lėkštės fragmentas, neglazūruotų puodų šukės, plokštinio koklio fragmentas (1 pav.), spaudas su inicialais ir „Hakj“ herbu skyde bei 5 monetos: LDK ir Lenkijos Jono Kazimiero šilingai, Elbingo Jono Kazimiero 165... m. 2 grašiai (2 pav.). Dviejose trasos vietose fiksuotas archeologinis kultūrinis sluoksnis (duobės) su XVII ir XVIII–XIX a. radiniais. Vienoje duobėje apie 25–30 cm gylyje buvo rasti užkasti kokliai – koklių sąvarta. Kokliai aptikti 90x80 cm dydžio duobėje, iki 15–20 cm storio sluoksnyje. Šioje koklių sąvartoje buvo ras-

0 1 cm

2 pav. Biloninė moneta – Elbingo Jono Kazimiero 2 grašiai, 165?. V. Steponaičio nuotr.

Fig. 2. A billon Elbing John II Casimir 2 groat, 165?.

ta keliasdešimt koklių fragmentų, kai kurie jų gana dideli. Surasta ir beveik pilna plokštinio koklio plokštė, koklių kaklelių ir molio gabalų iš koklių (3 pav.). Matyt, kokliai čia supilti susidėvėjus krosniai ar po gaisro, nes daugumos koklių plokštės paveiktos karščio, kai kurių išorinė pusė apsilydžiusi, plokštės dalinai sutrūkinėjusios, kakleliai nuskilę. Daugiausi rasta plokštinių koklių fragmentų, puoštų maureskos ornamentu. Karniziniai kokliai kelių rūšių: keletas fragmentų puošti stilizuotų lapų ornamentu, jų viršutinė dalis plokščia, puošta cherubinu, kiti puošti įstrižų juostelių ir vazos su puokšte ornamentu, dar kelių išliko tik smulkūs apsilydę fragmentėliai. Kokliai datuojami XVII a. Kitoje duobėje 15–25 cm gylyje surastas iki 40 cm storio sluoksnis su užkastomis, permaišytomis su žemėmis, matyt, nuversto pastato statybinėmis griuvenomis: smulkiais plytų, olandiškų čerpių fragmentais. Tarp jų surasta keletas plokštinių koklių ir žiestų neglazūruotų puodų fragmentų. Koklių plokštės be atkraščių, lygios, neglazūruotos. Radiniai gali būti datuojami XVIII–XIX a.

Žvalgymų metu surinkti koklių ir monetų radiniai papildo istorinių tyrimų duomenis ir leidžia teigti, kad šioje vietoje dvaras jau galėjo egzistuoti XVII a., tačiau jo lokalizavimui žvalgymų metu surinktų duomenų nepakanka.

The Grounds of Paliesius Manor

In 2011, the field survey and evaluation, begun in 2008, on the grounds of the former Paliesius (E Lithuania) Manor, was continued near the caretaker's house (coach house) (building 1), where test pits 13–16 were excavated, and to the E of it at the site of planned building 8, where fragments of the stone foun-

3 pav. XVII a. plokštiniai ir karniziniai kokliai iš koklių sąvartos. V. Steponaičio nuotr.

Fig. 3. 17th-century panel and corner (Eckkacheln) stove tiles from the pile of stove tiles.

0 5 cm

dations of a former building and a suspected fence were unearthed (test pits 9–12). In all, eight test pits and a total area of 23.1 m^2 were excavated. All of the test pits were near building foundations and so layers connected with the construction of the buildings were recorded in the majority of them. No structures or finds earlier than the 19th century were found in any of the test pits.

About 500 m^2 were surveyed at the site of a new, roughly 1 m wide path, with rest stations, in the park in the E part of the Paliesius Manor site. Over ten chance 17th–19th-century finds were discovered and a cultural layer (pits) with 17th and 18th–19th-century finds recorded at two places on the route. A pile of stove tiles with fragments of 17th-century panel (*Blattkacheln*) and corner (*Eckkacheln*) stove tiles was found (Figs. 1, 3). The stove tiles and coins (Fig. 2) collected during the survey supplement the data from the historical research and allow the assumption to be made that a manor could have already existed at this site in the 17th century, but insufficient data was collected during the survey to identity its location.

1 pav. Šurfe 10 atkastas moliu rištas akmenų pamatas iš Š. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 1. The clay-bonded stone foundation unearthed in test pit 10, as seen from the N.

Linas Girlevičius

Abromiškių dvaro sodyba

2011 m. tęsti 2010 m. pradėti (*ATL 2010 metais*, Vilnius, 2011, p. 217–218) archeologiniai tyrimai Abromiškių dvaro sodyboje (UK 1721) (Elektrėnų sav.), sklype, esančiame buvusioje ūkinėje šio dvaro dalyje. Čia buvo baigiamas atstatyti dvaro sodybos svirno pastatas, aplink jį tvarkoma aplinka, įrengiamas drenažas, į pastatą tiesti elektros tinklai. Taip pat atliekami paruošiamieji darbai siekiant šioje teritorijoje atkurti tvenkinį, o jo pakrantėse įrengti parką. Archeologiniai žvalgymai kasant tranšėjas prie svirno ir šurfus būsimo tvenkinio aplinkoje atlikti 18 m^2 plote, dar apie 100 m^2 plote atlikti žvalgymai tvenkinio kasimo metu. Tranšėjose, kastose ties svirno pastatu, fiksuoti suardyti, supilti kultūrinio sluoksnio horizontai, archeologinių radinių neaptikta. Atkuriamo tvenkinio vietoje ir jo aplinkoje iškasta 10 šurfų, nustatyta kultūrinio sluoksnio stratigrafija skirtingose sklypo dalyse. Viršutiniai kultūrinio sluoksnio hori-